

Bruksela, 1 grudnia 2017 r.
(OR. en)

14958/17

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2016/0397 (COD)

SOC 765
EMPL 583
CODEC 1926

SPRAWOZDANIE

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	14013/17 REV 2
Nr dok. Kom.:	15642/16 + ADD 1 - ADD 8 - COM(2016) 815 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Tekst mający znaczenie dla EOG i Szwajcarii) – Częściowe podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

W dniu 13 grudnia 2016 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004. Ogólnym celem wniosku jest kontynuowanie modernizacji przepisów UE dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i sprawienie, by przepisy te były jaśniejsze i sprawiedliwsze, a ich egzekwowanie – skuteczniejsze, co przyczyni się do ułatwienia swobodnego przepływu osób w UE.

W szczególności we wniosku skupiono się na pięciu obszarach: (i) świadczeniach dla bezrobotnych, (ii) świadczeniach z tytułu opieki długoterminowej, (iii) dostępie migrujących obywateli nieaktywnych zawodowo do niektórych świadczeń socjalnych, (iv) świadczeniach rodzinnych i (v) ustawodawstwie mającym zastosowanie do pracowników delegowanych i wysłanych oraz osób pracujących w co najmniej dwóch państwach członkowskich.

Proponowaną podstawą prawną jest art. 48 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który wymaga, by Parlament Europejski i Rada stanowiły zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą.

Parlament Europejski nie przedstawił jeszcze swojego stanowiska w pierwszym czytaniu.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię w dniu 5 lipca 2017 r.

Komitet Regionów wydał opinię na posiedzeniu w dniach 12–13 lipca 2017 r.

II. DYSKUSJE NA FORUM ORGANÓW PRZYGOTOWAWCZYCH RADY

Za prezydencji estońskiej Grupa Robocza do Spraw Społecznych (grupa robocza) rozpoczęła analizę części wniosku odnoszących się do świadczeń z tytułu opieki długoterminowej i świadczeń rodzinnych. Podczas dziewięciu spotkań¹ przeprowadzono bardzo skomplikowane dyskusje techniczne.

Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej

W swoim wniosku Komisja ujęła świadczenia z tytułu opieki długoterminowej jako odrębny dział – dotąd postrzegane były one jako część świadczeń z tytułu choroby. Wyodrębnienie tego nowego działu ma pozwolić na odzwierciedlenie rosnącego znaczenia i liczby tych świadczeń w krajowych systemach zabezpieczenia społecznego ze względu na starzenie się społeczeństwa.

¹ W dniach 5–6 lipca, 6–7 września, 3–4 października, 30 października i 15–16 listopada 2017 r.

W wyniku bardzo skomplikowanych dyskusji technicznych i intensywnej wymiany poglądów na forum grupy roboczej prezydencja zmieniła definicję świadczeń z tytułu opieki długoterminowej w rozporządzeniu 883/2004 (rozporządzenie podstawowe), aby odzwierciedlić w niej zróżnicowanie systemów poszczególnych państw członkowskich. Prezydencja zaproponowała też dodanie nowego motywu (24a), w którym doprecyzowuje się bazową koncepcję potrzeb w zakresie opieki w przypadku danej osoby ze względu na niepełnosprawność. W motywie tym wyjaśnia się także różnicę między świadczeniami objętymi zakresem stosowania przedmiotowego rozporządzenia a świadczeniami, których to rozporządzenie nie obejmuje, w myśl orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.

Co się tyczy koordynacji świadczeń z tytułu opieki długoterminowej, Komisja zaproponowała stworzenie osobnego rozdziału dotyczącego tego rodzaju świadczeń, do których stosuje się odpowiednio przepisy tytułu III rozdział 1 rozporządzenia podstawowego (świadczenia z tytułu choroby, świadczenia z tytułu macierzyństwa i równoważne świadczenia dla ojca). Grupa robocza przyjęła podobne podejście, jednak zamiast umieścić te świadczenia w osobnym rozdziale, ujęła je w rozdziale 1. Grupa robocza przeanalizowała poszczególne przepisy tego rozdziału i zaproponowała – obok przepisów już zaproponowanych przez Komisję – dostosowanie art. 19, 20 i 30 rozporządzenia podstawowego oraz odpowiednio art. 25 rozporządzenia 987/2009 (rozporządzenie wykonawcze), by uwzględnić świadczenia z tytułu opieki długoterminowej. Prezydencja zaproponowała także, by definicję świadczeń rzeczowych podzielić na dwa akapity ze względu na szczególny charakter opieki długoterminowej.

W oparciu o uwagi delegacji prezydencja opracowała do celów nowego załącznika XII wykaz świadczeń z tytułu opieki długoterminowej objętych odstępstwem przewidzianym w art. 33a ust. 2, w myśl którego państwa członkowskie mogą koordynować niektóre świadczenia z tytułu opieki długoterminowej na mocy innych rozdziałów tytułu III rozporządzenia podstawowego, pod warunkiem, że wynik takiej koordynacji jest zasadniczo co najmniej równie korzystny dla świadczeniobiorców. Szerokie poparcie zyskał pomysł, by ust. 1 i 3 art. 34 rozporządzenia podstawowego, który to artykuł określa przepisy o zapobieganiu zbiegania się świadczeń, miały zastosowanie także do tych przypadków.

Aby ustalić, które państwo członkowskie jest właściwe dla świadczeń z tytułu opieki długoterminowej dla dzieci, czyni się odesłanie do odnośnych przepisów już istniejących w ramach rozdziału o świadczeniach rodzinnych.

Świadczenia rodzinne

Komisja zaproponowała, by traktować świadczenia rodzinne, które mają zastąpić dochód przez okres wychowania dziecka, jako prawo indywidualne, a zatem nie prawo pochodne, a także jako prawo fakultatywne państwa członkowskiego właściwego w drugiej kolejności do wypłacenia takiego świadczenia w całości.

W wyniku szczegółowych dyskusji technicznych, intensywnej wymiany poglądów i prac redakcyjnych grupy roboczej zmieniono w rozporządzeniu podstawowym treść art. 68b ust. 1 i odpowiadającego mu motywu (35a) w odniesieniu do pojęcia zasiłków zastępujących dochód. Miało to na celu ujęcie także indywidualnych zasiłków wychowawczych przyznawanych niepracującemu rodzicowi wychowującemu dziecko, a zatem niemogącemu podjąć pracy.

Aby odpowiedzieć na wniosek delegacji o uwzględnienie orzecznictwa w sprawie C-347/12 Wiering, prezydencja zaproponowała, by stosować zasady obliczania wysokości dodatku dyferencyjnego wyłącznie do świadczeń tego samego rodzaju. Uwzględniając szczególny charakter różnych świadczeń rodzinnych w państwach członkowskich, grupa robocza postanowiła również wprowadzić rozróżnienie między dwiema kategoriami świadczeń rodzinnych.

Grupa robocza opracowała ponadto wykaz świadczeń rodzinnych stanowiących prawo indywidualne na mocy art. 68b ust. 1 – w części 1 nowego załącznika XIII oraz – w części 2 załącznika XIII – wykaz państw stosujących odstępstwo od przepisów o zapobieganiu zbiegu świadczeń na mocy art. 68 ust. 2, które to państwa chcą wypłacać świadczenie w całości.

W dniu 24 listopada 2017 r. Komitety Stałych Przedstawicieli przeanalizował tekst kompromisowy będący wynikiem prac grupy roboczej i uzgodnił, że zostanie on przekazany Radzie EPSCO w celu osiągnięcia częściowego podejścia ogólnego.

Zatwierdzony tekst przedstawiono w załączniku I (świadczenia z tytułu opieki długoterminowej) i załączniku II (świadczenia rodzinne) do niniejszego sprawozdania.

Numeracja akapitów odnosi się do wniosku Komisji (dok. 15642/16).

Podtrzymywane zastrzeżenia

Delegacja SK podtrzymała zastrzeżenie ogólne oraz językowe zastrzeżenie weryfikacji.

Delegacje DK, NL, PL i UK podtrzymały zastrzeżenia parlamentarne.

Komisja na obecnym etapie opowiada się za pierwotną wersją wniosku i podtrzymuje zastrzeżenie weryfikacji do wszelkich zmian.

III. PODSUMOWANIE

Zachęca się Radę (EPSCO) do wypracowania, na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2017 r., częściowego podejścia ogólnego do kompromisowego tekstu w brzmieniu zawartym w załączniku do niniejszego sprawozdania.

Przepisy wniosku odnoszące się do opieki długoterminowej

Rozporządzenie (WE) nr 883/2004

Motyw 24

W świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości świadczenia z tytułu opieki długoterminowej dla osób ubezpieczonych i członków ich rodzin powinny co do zasady nadal być koordynowane zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do świadczeń z tytułu choroby. Przepisy te powinny jednak uwzględniać szczególny charakter świadczeń z tytułu opieki długoterminowej. Niezbędne jest także ustanowienie szczegółowych przepisów regulujących kwestię zbiegu świadczeń rzeczowych z tytułu opieki długoterminowej oraz świadczeń pieniężnych z tytułu opieki długoterminowej.

Motyw 24a

Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej odnoszą się jedynie do tych świadczeń, których podstawowym celem jest zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki w przypadku osoby, która ze względu na upośledzenie spowodowane na przykład podeszłym wiekiem, niepełnosprawnością lub chorobą wymaga przez dłuższy czas znacznej pomocy innych osób w wykonywaniu podstawowych czynności codziennego życia. Ponadto świadczenia z tytułu opieki długoterminowej odnoszą się jedynie do tych świadczeń, które można uznać za świadczenia z zabezpieczenia społecznego w rozumieniu rozporządzenia. W myśl orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, np. w sprawie C-433/13 Komisja przeciwko Republice Słowackiej, świadczenia z zabezpieczenia społecznego to świadczenia przyznawane beneficjentom na podstawie prawnie określonej sytuacji, bez jakiegokolwiek indywidualnej i dyskrecjonalnej oceny osobistych potrzeb wnioskodawców, a zatem świadczenia z tytułu opieki długoterminowej powinny być interpretowane stosownie do tego orzeczenia. Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej nie obejmują w szczególności pomocy społecznej ani medycznej. Świadczenia udzielane na zasadzie dyskrecjonalnej, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy, nie są świadczeniami z tytułu opieki długoterminowej objętymi zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 1

Definicje

c) określenie „ubezpieczony”, w odniesieniu do działów ubezpieczenia społecznego objętych przepisami tytułu III rozdział 1 i 3, oznacza każdą osobę spełniającą warunki wymagane na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego właściwego zgodnie z tytułem II, do posiadania prawa do świadczeń, z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozporządzenia;

i) 1. ii) w odniesieniu do świadczeń rzeczowych zgodnie z tytułem III rozdział 1 – każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo państwa członkowskiego, na terytorium którego osoba ta zamieszkuje;

va) określenie „świadczenia rzeczowe” oznacza:

(i) do celów tytułu III rozdział 1 w odniesieniu do świadczeń z tytułu choroby, macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca – świadczenia rzeczowe przewidziane w ustawodawstwie państwa członkowskiego, które służą zapewnieniu, udostępnieniu i bezpośredniemu opłaceniu opieki medycznej oraz produktów i usług stanowiących element dodatkowy takiej opieki lub zwrotowi kosztów takiej opieki.

(-ii) do celów tytułu III rozdział 1 w odniesieniu do świadczeń z tytułu opieki długoterminowej – świadczenia rzeczowe przewidziane w ustawodawstwie państwa członkowskiego, które służą zapewnieniu, udostępnieniu i bezpośredniemu opłaceniu opieki długoterminowej lub zwrotowi kosztów takiej opieki, o których to świadczeniach mowa w definicji zawartej w lit. vb).

vb) „świadczenie z tytułu opieki długoterminowej” oznacza świadczenie rzeczowe lub pieniężne, którego celem jest zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki w przypadku osoby, która ze względu na upośledzenie wymaga przez dłuższy czas znacznej pomocy innej osoby lub innych osób w wykonywaniu podstawowych czynności codziennego życia w celu wspierania jej osobistej autonomii; obejmuje to świadczenia udzielane w tym celu osobie niosącej taką pomoc.

Artykuł 3

Zagadnienia objęte rozporządzeniem

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do całego ustawodawstwa odnoszącego się do następujących działów zabezpieczenia społecznego:
 - a) świadczenia z tytułu choroby i świadczenia z tytułu opieki długoterminowej;
 - ba) [...]

Artykuł 11

Zasady ogólne

2. Do celów stosowania przepisów niniejszego tytułu osoby otrzymujące świadczenia pieniężne z powodu lub w konsekwencji działalności jako pracownik najemny lub działalności na własny rachunek uważane są za wykonujące wspomnianą pracę. Nie dotyczy to świadczeń z tytułu inwalidztwa, emerytur ani rent rodzinnych, rent z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych ani do świadczeń pieniężnych z tytułu opieki długoterminowej udzielanych osobie wymagającej opieki.

Tytuł III rozdział 1

Świadczenia z tytułu choroby, opieki długoterminowej, macierzyństwa i równoważne świadczenia dla ojca

Artykuł 19

Pobyt poza właściwym państwem członkowskim

1. O ile przepisy ust. 2 nie stanowią inaczej, ubezpieczony i członkowie jego rodziny przebywający w innym państwie członkowskim niż państwo właściwe są uprawnieni do świadczeń rzeczowych, które z powodów medycznych lub z potrzeby opieki długoterminowej stają się niezbędne w czasie ich pobytu, z uwzględnieniem charakteru tych świadczeń oraz przewidywanego czasu pobytu. Świadczenia te udzielane są w imieniu instytucji właściwej przez instytucję miejsca pobytu, zgodnie z przepisami stosowanego przez nią ustawodawstwa, tak jak gdyby zainteresowane osoby były ubezpieczone na mocy wspomnianego ustawodawstwa.

Świadczenia rzeczowe, w tym świadczenia w związku z przewlekłą lub istniejącą chorobą, porodem lub opieką długoterminową nie są objęte niniejszym artykułem, gdy celem pobytu w innym państwie członkowskim jest uzyskanie tych świadczeń.

2. Komisja Administracyjna ustala listę świadczeń rzeczowych, które, aby mogły być udzielone w czasie pobytu w innym państwie członkowskim, wymagają, z przyczyn praktycznych, wcześniejszego porozumienia między zainteresowaną osobą a instytucją zapewniającą świadczenie.

Artykuł 20

Podróż w celu uzyskania świadczeń rzeczowych – zezwolenie na stosowne leczenie poza państwem członkowskim miejsca zamieszkania

1. O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, ubezpieczony udający się do innego państwa członkowskiego w celu uzyskania, w czasie tego pobytu, świadczeń rzeczowych, o których mowa w art. 1 lit. va) ppkt i) niniejszego rozporządzenia, ubiega się o zezwolenie właściwej instytucji.

Artykuł 30

Składki emerytów lub rencistów

1. Instytucja państwa członkowskiego zobowiązana na mocy stosowanego przez nią ustawodawstwa do potrącania składek od emerytów lub rencistów, z tytułu świadczeń z tytułu choroby, opieki długoterminowej, świadczeń z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca, może żądać i uzyskiwać takie potrącenia, których wysokość ustalana jest zgodnie ze wspomnianym powyżej ustawodawstwem, tylko w zakresie, w jakim koszt świadczeń udzielanych zgodnie z art. 23–26 obciąża instytucję wymienionego państwa członkowskiego.
2. Jeżeli, w przypadkach, o których mowa w art. 25, uzyskanie świadczeń z tytułu choroby, opieki długoterminowej, świadczeń z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca uwarunkowane jest wpłacaniem składek lub podobnych wpłat na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego, w którym zainteresowany emeryt lub rencista ma miejsce zamieszkania, składki te nie są opłacane z tytułu takiego miejsca zamieszkania.

Artykuł 32

Pierwszeństwo prawa do świadczeń rzeczowych – zasada szczególna dotycząca prawa członków rodziny do świadczeń w państwie członkowskim zamieszkania

3. W przypadku gdy członek rodziny ma pochodne prawo do świadczeń zgodnie z ustawodawstwem więcej niż jednego państwa członkowskiego, zastosowanie mają następujące zasady pierwszeństwa:
 - a) w przypadku praw opartych na różnych podstawach pierwszeństwo jest następujące:
 - (i) prawa nabyte na podstawie działalności osoby ubezpieczonej jako pracownik najemny lub osoba pracująca na własny rachunek;
 - (ii) prawa nabyte na podstawie otrzymywanych przez osobę ubezpieczoną świadczeń emerytalnych lub rentowych;
 - (iii) prawa nabyte na podstawie miejsca zamieszkania osoby ubezpieczonej;

- b) w przypadku praw pochodnych nabytych na tej samej podstawie pierwszeństwo ustala się przez odniesienie do miejsca zamieszkania członka rodziny jako do kryterium pomocniczego;
- c) w przypadku gdy nie można ustalić pierwszeństwa na podstawie powyższych kryteriów, jako ostateczne kryterium stosuje się najdłuższy okres ubezpieczenia osoby ubezpieczonej w krajowym systemie emerytalnym.

Artykuł 33a

Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej

1. Komisja Administracyjna opracowuje szczegółowy wykaz świadczeń z tytułu opieki długoterminowej, które spełniają kryteria określone w art. 1 lit. vb) niniejszego rozporządzenia, określając, które z nich są świadczeniami rzeczowymi, a które – świadczeniami pieniężnymi, a także to, czy świadczenie udzielane jest osobie wymagającej opieki czy też osobie taką opiekę zapewniającej.
2. W przypadku gdy świadczenie z tytułu opieki długoterminowej objęte niniejszym rozdziałem ma również cechy świadczeń koordynowanych na mocy innego rozdziału tytułu III, państwa członkowskie mogą w drodze odstępstwa koordynować udzielanie takiego świadczenia zgodnie z przepisami tego rozdziału, pod warunkiem że skutek takiej koordynacji jest zasadniczo co najmniej tak korzystny dla beneficjentów, jak gdyby świadczenie było koordynowane jako świadczenie z tytułu opieki długoterminowej na mocy niniejszego rozdziału, i że jest ono wymienione w załączniku XII określającym, który rozdział tytułu III ma zastosowanie.
- 2a. Do świadczeń wymienionych w załączniku XII ma również zastosowanie art. 34 ust. 1 i 3 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 34

Zbieg świadczeń z tytułu opieki długoterminowej

1. W przypadku gdy osoba pobierająca świadczenia pieniężne z tytułu opieki długoterminowej przyznane na podstawie art. 21 lub 29 jest jednocześnie i na mocy niniejszego rozdziału uprawniona do ubiegania się o świadczenia rzeczowe z tytułu opieki długoterminowej od instytucji miejsca zamieszkania lub pobytu w innym państwie członkowskim, a instytucja pierwszego państwa członkowskiego jest także zobowiązana do zwrotu kosztów tych świadczeń rzeczowych na podstawie art. 35, zastosowanie mają ogólne przepisy dotyczące zapobiegania zbiegowi świadczeń określone w art. 10, z następującym wyjątkiem: jeśli dana osoba ubiega się o świadczenie rzeczowe i otrzymuje je, kwota świadczenia pieniężnego zostaje obniżona o koszt świadczenia rzeczowego, który jest lub mógłby być przedmiotem wniosku o pokrycie kosztów przez zobowiązaną do tego instytucję pierwszego państwa członkowskiego.
2. [...]
3. Co najmniej dwa państwa członkowskie lub ich właściwe organy mogą ustalić inne środki lub środki uzupełniające, które są nie mniej korzystne dla zainteresowanych niż zasady określone w ust. 1.
- 3a. W przypadku gdy świadczenia pieniężne z tytułu opieki długoterminowej przewidziane są przez ten sam okres i na rzecz tych samych dzieci przez ustawodawstwa więcej niż jednego państwa członkowskiego, zastosowanie mają zasady pierwszeństwa odnoszące się do zbiegu świadczeń określone w art. 68 ust. 1.

ZAŁĄCZNIK XII (nowy)

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ PRYZNANE W DRODZE ODSTĘPSTWA OD ART. 33a UST. 2

(Artykuł 33a ust. 2)

AUSTRIA

Świadczenie pieniężne z tytułu opieki długoterminowej (federalna ustawa o świadczeniu z tytułu opieki długoterminowej (BGBl. I) nr 110/1993 ze zmianami) udzielane w wyniku wypadków przy pracy lub chorób zawodowych jest koordynowane na mocy tytułu III rozdział 2 – Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej.

FRANCJA

- a) Świadczenie z tytułu stałej obecności (kodeks zabezpieczenia społecznego, art. L.355-1) jest koordynowane na mocy tytułu III rozdział 4 – Świadczenia z tytułu inwalidztwa lub tytułu III rozdział 5 – Emerytura, w zależności od świadczenia, do którego wypłacany jest dodatek pielęgnacyjny.
- b) Dodatkowe świadczenie z tytułu stałej obecności (kodeks zabezpieczenia społecznego, art. L.434-2) jest koordynowane na mocy tytułu III rozdział 2 – Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej.

NIEMCY

Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej w przypadku wypadków przy pracy i chorób zawodowych (księga VII niemieckiego kodeksu socjalnego ust. 44) są koordynowane na mocy tytułu III rozdział 2 – Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej.

POLSKA

Dodatek pielęgnacyjny (ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jest koordynowany na mocy tytułu III rozdział 4 – Świadczenia z tytułu inwalidztwa lub tytułu III rozdział 5 – Emerytura, w zależności od świadczenia, do którego wypłacany jest dodatek pielęgnacyjny.

Tytuł III rozdział 1

Świadczenia z tytułu choroby, opieki długoterminowej, macierzyństwa i równoważne świadczenia dla ojca

Artykuł 23

System mający zastosowanie w przypadku, gdy w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub pobytu istnieje więcej niż jeden system

Jeżeli ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania lub pobytu obejmuje więcej niż jeden system ubezpieczeń z tytułu choroby, opieki długoterminowej, macierzyństwa i w zakresie świadczeń dla ojca dla więcej niż jednej kategorii ubezpieczonych, przepisami mającymi zastosowanie zgodnie z art. 17, art. 19 ust. 1 oraz art. 20, 22, 24 i 26 rozporządzenia podstawowego są przepisy z zakresu systemu ogólnego dla pracowników najemnych.

Artykuł 24

Miejsce zamieszkania w państwie członkowskim innym niż właściwe państwo członkowskie

3. Niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w art. 22, 24, 25 i 26 rozporządzenia podstawowego.

Artykuł 25

Pobyt w państwie członkowskim innym niż właściwe państwo członkowskie

A. Procedura oraz zakres przysługującego prawa

1. Do celów stosowania art. 19 rozporządzenia podstawowego ubezpieczony przedstawia świadczeniodawcy lub podmiotowi świadczącemu opiekę długoterminową w państwie członkowskim, w którym ma miejsce pobytu, dokument wydany przez swoją instytucję właściwą, potwierdzający jego uprawnienie do świadczeń rzeczowych. Jeżeli ubezpieczony nie posiada takiego dokumentu, instytucja miejsca pobytu, na wniosek lub z innych koniecznych względów, występuje do instytucji właściwej o wystawienie tego dokumentu.

2. *[Bez zmian]*
3. Świadczenia rzeczowe, o których mowa w art. 19 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, oznaczają świadczenia rzeczowe, które są udzielane w państwie członkowskim miejsca pobytu, zgodnie z jego ustawodawstwem, a które stają się niezbędne ze wskazań medycznych lub z potrzeby uzyskania opieki długoterminowej, z myślą o zapobieżeniu przymusowemu powrotowi ubezpieczonego do właściwego państwa członkowskiego przed końcem planowanego pobytu w celu uzyskania niezbędnego leczenia lub świadczeń z tytułu opieki długoterminowej.

Artykuł 28

Świadczenia pieniężne z tytułu opieki długoterminowej w przypadku pobytu lub zamieszkiwania w państwie członkowskim innym niż właściwe państwo członkowskie

1. O uzyskanie uprawnień do świadczeń pieniężnych z tytułu opieki długoterminowej zgodnie z art. 21 ust. 1 rozporządzenia podstawowego ubezpieczony ubiega się w instytucji właściwej. W razie konieczności instytucja właściwa informuje o tym instytucję miejsca zamieszkania.

Artykuł 31

Stosowanie art. 34 rozporządzenia podstawowego

1. Instytucja właściwa informuje zainteresowanego o przepisie zawartym w art. 34 rozporządzenia podstawowego dotyczącym zapobiegania kumulacji świadczeń. Stosowanie tych zasad sprawi, że osoba, która nie ma miejsca zamieszkania we właściwym państwie członkowskim, będzie uprawniona do świadczeń przynajmniej o takiej samej łącznej kwocie lub wartości, do jakich byłaby uprawniona, gdyby miała miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim.
2. Instytucja właściwa informuje również instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu o wypłaceniu świadczeń pieniężnych z tytułu opieki długoterminowej w przypadku, gdy ustawodawstwo stosowane przez tę ostatnią instytucję przewiduje świadczenia rzeczowe z tytułu opieki długoterminowej wymienione w wykazie, o którym mowa w art. 33a ust. 1 rozporządzenia podstawowego.

Artykuł 32

Szczególne środki wykonawcze

1. W przypadku gdy osoba lub grupa osób jest zwolniona na swój wniosek z obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby lub konieczności opieki długoterminowej, w związku z czym osoby te nie są objęte systemem ubezpieczenia na wypadek choroby lub konieczności opieki długoterminowej, do którego zastosowanie ma rozporządzenie podstawowe, instytucja innego państwa członkowskiego nie staje się, wyłącznie z powodu tego zwolnienia, odpowiedzialna za ponoszenie kosztów świadczeń rzeczowych lub pieniężnych udzielonych tym osobom lub członkom ich rodzin na podstawie przepisów tytułu III rozdział I rozporządzenia podstawowego.

4. [...]

Tytuł IV rozdział 1

Zwrot kosztów świadczeń na podstawie art. 35 oraz art. 41 rozporządzenia podstawowego

Artykuł 87

Badanie lekarskie i kontrole administracyjne

4. Ust. 2 i 3 stosuje się również w odniesieniu do ustalania lub kontroli stanu zależności osoby otrzymującej lub ubiegającej się o świadczenia z tytułu opieki długoterminowej, o których mowa w art. 1 lit. vb) rozporządzenia podstawowego.
6. W drodze wyjątku od zasady wolnej od opłat wzajemnej współpracy administracyjnej określonej w art. 76 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, rzeczywista kwota wydatków poniesionych na kontrole, o których mowa w ust. 1–5, zwracana jest instytucji, do której wystąpiono o przeprowadzenie takich kontroli, przez będącą dłużnikiem instytucję, które wystąpiła o ich przeprowadzenie. Jeżeli jednak instytucja, do której wystąpiono o przeprowadzenie kontroli, wykorzystuje ustalenia kontroli również na swoją rzecz w zakresie przyznawania zainteresowanemu świadczeń na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, nie domaga się ona zwrotu kosztów, o którym mowa w zdaniu poprzednim.

Przepisy wniosku odnoszące się do świadczeń rodzinnych**Rozporządzenie (WE) nr 883/2004****Motyw 35-a (nowy)**

Do celów obliczania dodatku dyferencyjnego niniejsze rozporządzenie powinno uwzględniać wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-347/12 *Wiering*, zapewniając niezbędne objaśnienia i uproszczenia. Z uwagi na szczególny charakter różnych świadczeń rodzinnych w państwach członkowskich, należy wyodrębnić dwa rodzaje świadczeń rodzinnych w oparciu o ich główny cel, założenia i podstawę ich udzielania.

Motyw 35a (nowy)

Pieniężne świadczenia rodzinne mające na celu przede wszystkim zastąpienie dochodu nieuzyskanego, w części lub w całości, lub dochodu, którego dana osoba nie może uzyskać, w związku z wychowywaniem dziecka można odróżnić od pozostałych świadczeń rodzinnych, które przeznaczone są na pokrycie wydatków rodziny. Ponieważ takie świadczenia można by uznać za prawo indywidualne i osobiste, które przysługuje rodzicowi podlegającemu ustawodawstwu właściwego państwa członkowskiego, powinna istnieć możliwość zastrzeżenia ich wyłącznie dla tego rodzica. Takie świadczenia indywidualne powinny być wymienione w części I załącznika XIII do niniejszego rozporządzenia. Państwo członkowskie właściwe w drugiej kolejności może postanowić, że w przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego i zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania członków rodziny zasady pierwszeństwa nie powinny mieć zastosowania do takich świadczeń. Jeżeli państwo członkowskie postanowi odstąpić od stosowania zasad pierwszeństwa, musi to czynić konsekwentnie wobec wszystkich osób uprawnionych znajdujących się w podobnej sytuacji, a także figurować w załączniku XIII część II.

Artykuł 68

Zasady pierwszeństwa w przypadku zbiegu praw do świadczeń

2. W przypadku zbiegu uprawnień świadczenia rodzinne udzielane są zgodnie z ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo na podstawie przepisów ust. 1. Uprawnienia do świadczeń rodzinnych z tytułu innych kolidujących ustawodawstw są zawieszane do kwoty przewidzianej przez pierwsze ustawodawstwo w odniesieniu do świadczeń tego samego typu i, w odpowiednim przypadku, zapewniany jest dodatek dyferencyjny dla sumy, która przekracza tę kwotę. Jednakże taki dodatek dyferencyjny nie musi być zapewniany dla dzieci zamieszkujących w innym państwie członkowskim, kiedy uprawnienie do przedmiotowego świadczenia wynika wyłącznie z miejsca zamieszkania.
- 2a. Do celów obliczania dodatku dyferencyjnego w odniesieniu do świadczeń rodzinnych na mocy ust. 2 niniejszego artykułu, świadczenia tego samego typu dzieli się na dwie kategorie:
 - a) świadczenia rodzinne mające na celu przede wszystkim zastąpienie części lub całości dochodu niezyskanego lub dochodu, którego dana osoba nie może uzyskać, w związku z wychowywaniem dziecka; oraz
 - b) wszystkie pozostałe świadczenia rodzinne.

Artykuł 68b (nowy)

Przepis szczególny dotyczący pieniężnych świadczeń rodzinnych mających na celu zastąpienie dochodu podczas okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka

1. Świadczeń rodzinnych, o których mowa w art. 68 ust. 2a lit. a) i które są wymienione w załączniku XIII część I, udziela się zgodnie z ustawodawstwem właściwego państwa członkowskiego wyłącznie zainteresowanemu podlegającemu temu ustawodawstwu. Do takich świadczeń nie przysługuje prawo pochodne. Do takich świadczeń nie ma zastosowania art. 68a niniejszego rozporządzenia, a instytucja właściwa nie jest zobowiązana uwzględnić wniosku złożonego na podstawie art. 60 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego przez drugiego rodzica, osobę traktowaną jak rodzic lub instytucję występującą jako opiekun dziecka lub dzieci.

2. W drodze odstępstwa od art. 68 ust. 2, w przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń na podstawie kolidujących ustawodawstw państwo członkowskie może przyznać świadczenie rodzinne, o którym mowa w ust. 1, w całości, niezależnie od kwoty przewidzianej przez pierwsze ustawodawstwo. Państwa członkowskie, które postanowią stosować takie odstępstwo, są wymienione w załączniku XIII część II wraz z odniesieniem do świadczeń rodzinnych, do których odnosi się wspomniane odstępstwo.

ZAŁĄCZNIK XIII (nowy)

PIENIĘŻNE ŚWIADCZENIA RODZINNE MAJĄCE NA CELU ZASTĄPIENIE DOCHODU PODCZAS OKRESÓW PRZEZNACZONYCH NA WYCHOWYWANIE DZIECI

(Art. 68b)

Część I Pieniężne świadczenia rodzinne, które mają zastąpić dochód podczas okresów przeznaczonych na wychowywanie dzieci²

(Art. 68b ust. 1)

AUSTRIA

- a) Zryczałtowany zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem (ustawa o zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem, 2001/103)
- b) Zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem zastępujący dochód z działalności zarobkowej (ustawa o zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem, 2001/103)
- c) Premia partnerska (ustawa o zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem, 2001/103)

BELGIA

Prawo do urlopu wychowawczego w ramach przerwy w pracy zawodowej (dekret królewski z dnia 29 października 1997 r. o wprowadzeniu urlopu wychowawczego w ramach przerwy w pracy zawodowej)

² Cypr, Grecja, Malta, Irlandia, Niderlandy i Zjednoczone Królestwo poinformowały, że ich zdaniem żadne z zapewnianych przez nie świadczeń rodzinnych nie kwalifikuje się jako pieniężne świadczenie rodzinne, które ma zastąpić dochód podczas okresów przeznaczonych na wychowywanie dzieci (*uwaga: przypis ten ma charakter wyłącznie informacyjny i nie zostanie uwzględniony w ostatecznej wersji aktu zamieszczonej w Dz.U.*).

BULGARIA

- a) Świadczenie z tytułu ciąży i porodu (kodeks zabezpieczenia społecznego, opublikowany w Dz.U. nr. 110 z 17.12.1999 r., obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.) począwszy od 6. miesiąca życia dziecka
- b) Świadczenie z tytułu adopcji dziecka w wieku od 2 do 5 lat (kodeks zabezpieczenia społecznego, opublikowany w Dz.U. nr. 110 z 17.12.1999 r., obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.)
- c) Świadczenie z tytułu wychowywania małego dziecka (kodeks zabezpieczenia społecznego, opublikowany w Dz.U. nr. 110 z 17.12.1999 r., obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.)

REPUBLIKA CZESKA

Zasiłek rodzicielski (ustawa o państwowej pomocy społecznej nr 117/1995 Coll. ze zmianami)

DANIA

- a) Rekompensata za wynagrodzenie (ustawa o zrównaniu zasiłku macierzyńskiego w sektorze prywatnym) od 15. tygodnia po porodzie
- b) Pieniężne świadczenia macierzyńskie i ojcowskie (jednolity tekst ustawy o uprawnieniach do urlopu i świadczeniach z tytułu urodzenia dziecka) od 15 tygodnia po porodzie

ESTONIA

Świadczenie rodzicielskie (ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 15 czerwca 2016 r.)

FINLANDIA

Zasiłek rodzicielski (ustawa o ubezpieczeniu zdrowotnym, 1224/2004)

FRANCJA

- a) Dodatek z tytułu swobody wyboru wymiaru działalności zawodowej (dzieci urodzone/adoptowane przed dniem 1 stycznia 2015 r.) (art. 60-II ustawy o finansowaniu zabezpieczenia społecznego z 2004 r.)

- b) Zasiłek wychowawczy dzielony między rodziców (PreParE) (dzieci urodzone od dnia 1 stycznia 2005 r.) (art. 8-I-7 – ustawa nr 2014-873 z dnia 4 sierpnia 2014 r. o zapewnieniu rzeczywistej równości kobiet i mężczyzn)

NIEMCY

Zasiłek rodzicielski (ustawa o zasiłkach rodzicielskich i urlopie wychowawczym)

WĘGRY

Zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem (ustawa LXXXIII o usługach systemu obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z 1997 r.)

WŁOCHY

Zasiłek z tytułu urlopu rodzicielskiego (dekret ustawodawczy z 26 marca 2001 r. nr 151)

ŁOTWA

Świadczenie rodzicielskie (ustawa o świadczeniach na wypadek macierzyństwa i o ubezpieczeniu zdrowotnym z dnia 6 listopada 1995 r.)

LITWA

Zasiłek wychowawczy (ustawa Republiki Litewskiej nr IX-110 o zabezpieczeniu społecznym na wypadek choroby i macierzyństwa z dnia 21 grudnia 2000 r. ze zmianami)

LUKSEMBURG

Zasiłek zastępujący dochód w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (ustawa z dnia 3 listopada 2016 r. o zmianie przepisów o urlopie wychowawczym)

POLSKA

- a) Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)
- b) Świadczenie rodzicielskie (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych)

PORTUGALIA

- a) Zasiłek rodzicielski (dekrety z mocą ustaw nr 89/2009 z 9 kwietnia 2009 r. oraz nr 91/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r.) począwszy od 7. tygodnia po porodzie
- b) Przedłużony zasiłek rodzicielski (dekrety z mocą ustaw nr 89/2009 z 9 kwietnia 2009 r. oraz nr 91/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r.)
- c) Zasiłek adopcyjny (dekrety z mocą ustaw nr 89/2009 z 9 kwietnia 2009 r. oraz nr 91/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r.)

RUMUNIA

Miesięczna rekompensata z tytułu wychowywania dziecka (rządowe rozporządzenie nadzwyczajne nr 111 z dnia 8 grudnia 2010 r. o urlopie rodzicielskim i miesięcznej rekompensacie z tytułu wychowywania dziecka, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami)

SŁOWACJA

Zasiłek rodzicielski (ustawa o zasiłku rodzicielskim nr 571/2009 ze zmianami)

SŁOWENIA

- a) Rekompensata rodzicielska (ustawa o ochronie rodzicielstwa i świadczeniach rodzinnych, Dziennik Urzędowy nr 26/14 i 15/90, ZSDP-1)
- b) Zasiłek rodzicielski (ustawa o ochronie rodzicielstwa i świadczeniach rodzinnych, *Dziennik Urzędowy nr 26/14 i 15/90, ZSDP-1*)

SZWECJA

Świadczenie rodzicielskie (ustawa o zabezpieczeniu społecznym)

**Część II Państwa członkowskie przyznające świadczenia rodzinne, o których mowa
w art. 68b, w całości**

(Art. 68b ust. 2)

ESTONIA

FINLANDIA

LITWA

LUKSEMBURG

SZWECJA
